

Sygn. akt I ACa 400/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Sławomir Jamróg
Sędziowie:	SSA Marek Boniecki (spr.) SSA Regina Kurek
Protokolant:	sekr. sądowy Katarzyna Rogowska

po rozpoznaniu w dniu 7 września 2017 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa P. B.

przeciwko (...) LTD z siedzibą w D.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 30 grudnia 2015 r. sygn. akt IX GC 532/15

1. **oddala apelację:**

2. **nakazuje ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie kwotę 120,28 zł (sto dwadzieścia złotych 28/100) tytułem kosztów sądowych.**

SSA Regina Kurek SSA Sławomir Jamróg SSA Marek Boniecki

Sygn. akt I ACa 400/16

Uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 7 września 2017 r.

Powód P. B. wniósł ostatecznie o zasądzenie od pozwanego (...) LTD wI. 298.679,95 zł z ustawowymi odsetkami jako wynagrodzenia za wykonane w ramach umowy z pozwanym usługi budowlane i transportowe oraz 68.970 zł jako skapitalizowanych odsetek od pierwotnie zgłoszonego żądania z ww. tytułu.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa, kwestionując swoją odpowiedzialność.

Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił powództwo wyrokiem z 27 października 2014 r., który został uchylony przez Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z 14 kwietnia 2015 r. przy jednoczesnym zniesieniu postępowania w zakresie rozprawy z 27 października 2014 r.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy wyrokiem z dnia 30 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Krakowie zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 14.933,99 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 29 marca 2014 r. do dnia zapłaty (pkt I); oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt II) i zniósł wzajemnie między stronami koszty postępowania (pkt III).

Sąd pierwszej instancji ustalił stan faktyczny szczegółowo zaprezentowany w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, z którego to uzasadnienia wynika, że powód zawarł z pozwaną spółką oraz z (...) S.A. w W. (działającymi jako konsorcjum) umowy o współpracy w zakresie wykonywania usług budowlanych i transportowych sprzętem powoda dla potrzeb budowy autostrady (...). Powód wykonał na rzecz konsorcjum usługi będące przedmiotem umów i z tego tytułu wystawił na (...) S.A. faktury VAT. Wynagrodzenie za usługi opisane w ww. fakturach nie zostało zapłacone. W dniu 23 października 2013 r. wobec strony pozwanej zostało otwarte postępowanie *examinership*, tj. postępowanie upadłościowe w rozumieniu art. 2 lit. A Rozporządzenia R. (...) nr (...) z 29 maja 2000 r. w sprawie postępowania upadłościowego. Postępowanie to zostało zakończone zatwierdzeniem Z. Układu z wierzycielami, a dzień 26 lutego 2014 r. został wskazany jako dzień zawarcia Układu. Zgodnie z treścią Układu wierzytelności strony powodowej wobec strony pozwanej zostały ujęte na liście wierzytelności, a wierzytelności z tytułu faktur wystawionych na spółkę (...) nie zostały uwzględnione na liście wierzytelności. Zgodnie z zasadami Układu wierzytelności ujęte na liście miały zostać spłacone w wysokości 5% ich wartości w terminie 30 dni od daty wejścia w życie Układu, tj. do dnia 26 lutego 2014 r. Powód potwierdził otrzymanie 5% wartości z dwóch faktur wystawionych na rzecz strony pozwanej.

W ustalonym przez siebie stanie faktycznym Sąd Okręgowy przyjął za wykazane, że powód wykonał na rzecz konsorcjum usługi opisane w pozwie i z tego tytułu należy się mu wynagrodzenie. Dla oceny rozmiaru należnego wynagrodzenia zasadnicze znaczenie miał jednak fakt zawarcia układu w (...) Skutkiem zawarcia i zatwierdzenia układu według prawa irlandzkiego był jego wpływ na rozpoznawaną sprawę (art. 25 ust. 1 rozporządzenia R. (...) (...) w sprawie postępowania upadłościowego) w taki sposób, że niedopuszczalne było uwzględnienie powództwa w zakresie przewyższającym zasady układu (art. 290 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze), a według układu wierzytelności strony pozwanej zostały zredukowane do 5% (pkt 9.6 układu). Choć dochodzone należności nie zostały wymienione w układzie, to znajdowało się w nim postanowienie, wedle którego zasady układu znajdują zastosowanie do wszelkich innych ewentualnych wierzytelności wobec strony pozwanej (pkt 9.8 w związku z pkt 7.2 lit. n w związku z pkt 9.6 układu).

Wyrok powyższy zaskarżył apelacją powód, wnosząc o jego zmianę poprzez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Apelujący zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 2 lit. A i art. 25 ust. 1 Rozporządzenia R. (...)nr (...) z dnia 29 maja 2000 r. (Dz.UE.L.2000.160.1 z późn. zm.) poprzez ich błędną wykładnię oraz zastosowanie i uznanie, że w przedmiotowym postępowaniu znajdują zastosowania przepisy Rozporządzenia R. (...)nr (...) z dnia 29 maja 2000 r. (Dz.UE.L.2000.160.1 z późn. zm.), podczas gdy do postępowania prowadzonego przed Sądem Wyższej Instancji w I. w przedmiotowej sprawie nie znajdują zastosowania przepisy Rozporządzenia, bowiem zgodnie z definicjami ustawowymi zamieszczonymi w Rozporządzeniu – „postępowanie upadłościowe” oznacza postępowania zbiorowe określone w art. 1 ust 1, których wykaz znajduje się w załączniku A do przedmiotowego Rozporządzenia.

Na wypadek gdyby Sąd nie podzielił powyższego zarzutu, skarżący zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. 26 Rozporządzenia R. (...)nr (...) z dnia 29 maja 2000 r. (Dz.UE.L.2000.160.1 z późn. zm.) w związku z art. 45 i 176 ust 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z art. 47 Karty praw podstawowych poprzez brak jego zastosowania i uznanie, że w przedmiotowej sprawie postanowienia układu z dnia 26 lutego 2014 r. są wiążące dla powoda, podczas

gdy postępowanie prowadzone w stosunku do Powoda przed Sądem Wyższej Instancji w Irlandii naruszało prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpoznania sprawy oraz było sprzeczne polskim porządkiem publicznym.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż Sąd Okręgowy prawidłowo, z poszanowaniem reguł wyrażonych w przepisie art. 233 §1 k.p.c. ustalił stan faktyczny sprawy, co sprawiło, że Sąd Apelacyjny przyjął go za własny.

Podzielić należało także pogląd Sądu pierwszej instancji co do tego, że w rozpoznawanej sprawie zastosować należało przepisy Rozporządzenia R. (...)nr(...) z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie postępowania upadłościowego (Dz.U.U.E.L.2000.160.1 ze zm., dalej: Rozporządzenie). Wbrew zarzutowi apelacji, postępowanie company examinership, które toczyło się wobec strony pozwanej w Irlandii, mieściło się w ramach definicji postępowania upadłościowego zawartej art. 2a w zw. z art. 1 ust. 1 Rozporządzenia, przy uwzględnieniu załącznika A do Rozporządzenia, w którym to załączniku wprost wymienione jest company examinership jako postępowanie upadłościowe, o którym mowa w art. 2a Rozporządzenia.

Zarzutu naruszenia art. 25 ust. 1 Rozporządzenia również nie mógł odnieść zamierzonego skutku. Wyjść jednak należy od konstatacji, że postępowanie upadłościowe zostało otwarte w dniu 23 października 2013 r., a zatem po wszczęciu badanej aktualnie sprawy. Zastosowanie miał więc art. 15 Rozporządzenia, zgodnie z którym, wpływ postępowania upadłościowego na toczące się już postępowanie dotyczące przedmiotu albo prawa wchodzącego w skład masy, podlega wyłącznie prawu Państwa Członkowskiego, w którym toczy się postępowanie. Przepis ten pozostaje w związku z regulacją zawartą w art. 4 ust. 2 lit. f in fine Rozporządzenia, według którego skutki wszczęcia postępowania upadłościowego na środki dochodzenia praw przez poszczególnych wierzycieli ocenia się według prawa wszczęcia postępowania upadłościowego, z wyłączeniem jednak postępowań już się toczących. W rozpoznawanej sprawie do postępowania miały zatem zastosowanie przepisy prawa polskiego, tj. ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2015 r. poz. 233 ze zm., dalej: p.u.n.) w zw. z art. 449 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z 2015 r., poz. 978 ze zm.), które nie wykluczały możliwości prowadzenia postępowania, jeżeli wierzytelność nie została uwzględniona w ramach listy wierzytelności, a postępowanie zostało zakończone (art. 263 p.u.n.). Przepis art. 15 Rozporządzenia określa jednak jedynie zależność toku postępowania upadłościowego i wcześniej toczącego się postępowania rozpoznawczego w innym państwie, a więc przy uwzględnieniu polskiej procedury reguluje dopuszczalność prowadzenia procesu, jak też ewentualną podstawę zawieszenia czy umorzenia postępowania. Norma ta jednak nie ma zastosowania do skutków zakończenia postępowania upadłościowego, w tym skutków zawarcia układu. Te bowiem zawsze oceniane są według prawa wszczęcia postępowania upadłościowego, stosownie do art. 4 ust. 2 litera j Rozporządzenia. Sięgnięcie do prawa obowiązującego w Irlandii nie miało jednak wpływu na wynik rozpoznawanej sprawy. Prawo upadłościowe irlandzkie zawarte w (...) ((...)) (...) (...) zawiera w pkt 24.6 regulację (analogiczną do art. 290 p.u.n. w brzmieniu sprzed 1 stycznia 2016 r.), z której wynika, że przypadku gdy sąd zatwierdza układ (także z modyfikacjami) to jego skutki są wiążące niezależnie od jakiegokolwiek innego aktu prawnego dla wszystkich wierzycieli lub grup wierzycieli, w odniesieniu do jakiegokolwiek roszczenia lub roszczeń wobec spółki oraz w odniesieniu do każdej osoby, względem której spółka jest odpowiedzialna za całość lub dowolną część długów z ustawy czy orzeczenia. Potwierdza to zresztą treść układu przywołana przez stronę pozwaną w odpowiedzi na apelację, którego treść wiąże także Sąd Apelacyjny. Nie jest też dopuszczalna kontrola merytorycznej orzeczenia zagranicznego zatwierdzającego układ, a jedynie ocena, czy jego uznanie czy wykonanie pozostawałoby w oczywistej sprzeczności z jego porządkiem publicznym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 533/06). Powyższe czyni bezprzedmiotowym zarzut naruszenia art. 290 ust. 1 p.u.n. Nawet jednak gdyby przyjąć za podstawę orzekania powołany w ostatniej kolejności przepis, wynik postępowania byłby taki sam, albowiem – jak już wskazano wyżej – wynika z niego, że układ wiąże wszystkich wierzycieli, których wierzytelności według ustawy objęte są układem, choćby nie zostały umieszczone na liście.

Układem zaś z mocy ustawy (art. 272 p.u.n.) objęte są wierzytelności powstałe przed dniem ogłoszenia upadłości, a więc także wierzytelność powoda. Dodać w tym miejscu należy także, że z art. 25 Rozporządzenia wynika, że orzeczenia dotyczące zakończenia postępowania upadłościowego oraz układ zatwierdzony przez sąd, w którym prowadzono postępowanie upadłościowe, zostają uznane bez żadnych dalszych formalności.

Nie mógł również odnieść zamierzonego skutku zarzut obrazy art. 26 Rozporządzenia w związku z art. 45 i 176 ust 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej z dnia 30 marca 2010 r. (Dz.Urz.U.E.C Nr 83, str. 389). Wyjść w tym miejscu należy od konstatacji, że ocena dopuszczalności zastosowania klauzuli porządku publicznego sprowadza się do tego, jaki rezultat wywarło orzeczenie sądu innego państwa i czy ten rezultat jest sprzeczny z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej przy uwzględnieniu standardów wyznaczonych przez przepisy Rozporządzenia. Klauzula porządku publicznego jest klauzulą generalną i jako taka jest pojęciowo otwarta, a wyjaśnienie jej treści pozostawione jest sądowi orzekającemu w danej sprawie. W doktrynie oraz orzecznictwie zostały sformułowane zasady, którymi należy się kierować przy zastosowaniu klauzuli. Powszechnie przyjmuje się, że klauzula porządku publicznego jest wyjątkiem od zasady stosowania prawa obcego lub uznania zagranicznych orzeczeń opartych na tym prawie i niedopuszczalne jest interpretowanie jej w sposób rozszerzający. W orzecznictwie podkreśla się też, że podstawowe zasady porządku prawnego należy rozumieć fundamentalne zasady konstytucyjne dotyczące ustroju społeczno-gospodarczego oraz naczelną regułę rządzącą poszczególnymi dziedzinami prawa materialnego i procesowego. Nie wystarczy także zwykłe naruszenie tych zasad, ale naruszenie powinno być oczywiste, wyraźne i istotne, a zatem klauzula może być stosowana w szczególnie rażących wypadkach. Nie uzasadnia odmowy uznania orzeczenia zagranicznego zwłaszcza sama jego sprzeczność z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa polskiego. Niedopuszczalna jest przy tym, na co wskazywano już wyżej merytoryczna kontrola orzeczenia zagranicznego (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2003 r., II CK 13/03, OSNC 2004/5/80 i z dnia 9 marca 2004 r., I CK 412/03). Postępowanie przed Sądem w (...) było jawne, a powód wiedział o jego przebiegu, propozycjach układu i miał możliwość podejmowania w jego ramach czynności i ostatecznie zaskarżenia orzeczenia wydanego przez Sąd Wyższej Instancji. Nie było w sprawie zresztą sporne, że w postępowaniu sądowym w Irlandii sprawa była rozpoznawana przez Sąd Najwyższy, który oddalił skargę kasacyjną Skarbu Państwa – Generalnego (...) (k. 411-412). Nie mogą stanowić też podstawy do uznania danego orzeczenia za sprzeczne z porządkiem publicznym Rzeczypospolitej Polskiej rozbieżności proceduralne między postępowaniem przed sądem krajowym a tym, w wyniku którego zapadło kwestionowane orzeczenie.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

O obowiązku uiszczenia przez powoda uiszczonych tymczasowo z sum Skarbu Państwa wydatków na wynagrodzenie tłumacza orzeczone na podstawie art. 83 ust. 1 w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. – o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 626 ze zm.) w zw. z art. 98 §1 k.p.c.

SSA Marek Boniecki SSA Sławomir Jamróg SSA Regina Kurek